

SEZNAM DOPORUČENÝCH ODRŮD PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ 2020

PŠENICE OZIMÁ
JEČMEN JARNÍ
PŠENICE JARNÍ

ÚVOD

Se zvyšujícími se pěstitelskými plochami přímo souvisí zvýšená potřeba ekologicky vypěstovaného osiva, ale také zájem pěstitelů využít genetický potenciál odrůd a dosáhnout vyšší a kvalitní sklizeň v podmínkách ekologického hospodaření. Avšak informace o vlastnostech odrůd při pěstování v ekologickém režimu v podmínkách ČR chyběla. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem byl prostřednictvím Ministerstva zemědělství ČR na jaře roku 2015 pověřen Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) organizováním zkoušek pro Seznam doporučených odrůd pšenice a ječmene v režimu ekologického zemědělství. Garantem zkoušení byl jmenován PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců a byla ustanovena odborná komise, která na zkoušení dohlíží a uděluje odrůdám doporučení:

- **předběžně doporučené** - odrůdy nově zařazené do zkoušek pro doporučování s nejméně tříletými výsledky zkoušení,
- **doporučené** - odrůdy zkoušené nejméně čtyři roky a splňující výchozí kritéria pro doporučení,
- odrůdy **ostatní** - odrůdy nespĺňující některé z výchozích kritérií pro doporučení.

PŠENICE OZIMÁ

Odrůdové pokusy s ozimou pšenicí se zakládají od podzimu 2015. Do pokusů vstoupilo celkem dvanáct odrůd. Čtyřleté výsledky zkoušení jsou k dispozici u odrůd Annie, Balitus, Bernstein, Gordian, Penelope a Sultan. U odrůdy Cimrmanova raná bylo po sklizni 2017 ukončeno zkoušení. V roce 2018 byl sortiment rozšířen o odrůdu RGT Sacramento, s jejímž zkoušením se však s ohledem na nedostatečnou výnosovou úroveň v dalším roce již nepokračovalo. V roce 2019 bylo upuštěno od zkoušení odrůdy Zeppelin a do zkoušek vstoupily odrůdy Butterfly, Cecilius a LG Orlice.

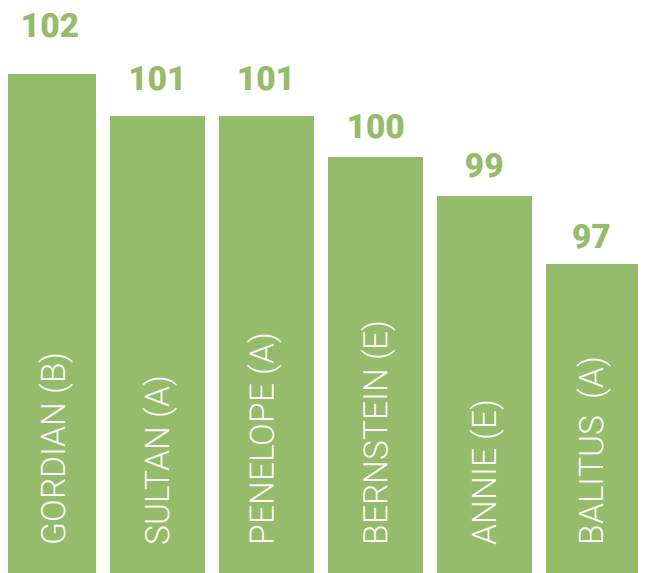
Infekční tlak chorob byl ve sledovaném období středně vysoký až nízký. Odrůdové rozdíly byly hodnotitelné u **rzi pšeničné** (hnědé rzivosti pšenice). Menší odolnost k této chorobě byla stanovena u odrůdy Balitus. V souvislosti se změnami rasového spektra rzi však může dojít k překonání odolnosti a může se případně měnit. To potvrzuje i chování odrůdy Gordian, která byla původně hodnocena jako odolná (výsledky 2016-18). Z pokusu ve Velkých Hostěrádkách, sklizňový rok 2019, kde byla nejvíce napadenou odrůdou, vidíme, že rezistence této odrůdy byla prolomena. **Listové skvinitosti** hrály významnější roli v roce 2016, nejvíce byla napadená odrůda Cimrmanova raná. Mezi ostatními odrůdami nebyly zjištěny zřetelné rozdíly. Napadení **padlím travním** (padlím pšenice) bylo ve sledovaných pokusech nízké, bez odrůdových rozdílů.

Pravidelně ve všech sledovaných ročnících byly porosty poškozeny **kohoutky**. **K poléhání** došlo jen ve velmi malé míře na pokusech s vyšší zásobeností dusíkem (Uhříněves, Velké Hostěrádky).

Hodnocení **odolnosti proti vymrzání** vychází z testů prováděných v umělých podmínkách. Problémy s přežitím rostlin při výskytu silných holomrazů můžeme očekávat u odrůd Sultan a Bernstein.

Uváděné zařazení zkoušených odrůd do kategorií pekařské jakosti vychází z testování v konvenčních podmínkách v rámci řízení o registraci odrůdy. Ze sklizňových vzorků z pokusů v režimu ekologického zemědělství byly provedeny základní technologické rozборы. **Obsah dusíkatých látek v sušině a obsah mokrého lepku** korespondoval s úrovní výživy pokusů (předplodina, bonita půdy, ...) a potvrdila se nepřímá úměra mezi výnosy a obsahem dusíkatých látek. Mírně vyšší úroveň měly odrůdy elitní (E) jakosti Bernstein a Annie, naopak nižší obsah dusíkatých látek

VÝNOS ZRNA PŠENICE OZIMÉ 2016 – 2019

byl hodnocen u odrůdy chlebové (B) jakosti Gordian. Hodnota **Zeleného sedimentačního testu**, která je silně geneticky vázaná, byla opět vyšší u odrůd elitní jakosti a u odrůdy kvalitní jakosti Penelope. Tato odrůda však měla nižší obsah mokrého lepku. **Objemovou hmotnost a číslo poklesu** výrazně ovlivňují povětrnostní podmínky v době sklizně. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány ve sklizňovém roce 2016, kdy bylo v průběhu sklizně deštivé počasí. Nízká úroveň objemové hmotnosti je rizikem u odrůd Gordian a Balitus, naopak odrůdy Bernstein a Annie s tímto parametrem problém neměly.

ANNIE CPG

DOPORUČENÁ

Středně raná osinatá odrůda elitní (E) jakosti, rostliny středně vysoké, méně odnožující, zrno velké.

Přednosti:	Vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost.
Pěstitelská rizika:	Výrazná nemá.
Udržovatel:	SELGEN, a.s.
Zástupce v ČR:	SELGEN, a.s.

BALITUS CPG

OSTATNÍ

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké až nízké, méně odnožující, zrno středně velké.

Přednosti:	Ranost.
Pěstitelská rizika:	Nízká objemová hmotnost, menší odolnost proti napadení rzi pšeničnou (hnědou rzivostí pšenice).
Udržovatel:	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko
Zástupce v ČR:	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.

BERNSTEIN CPG

DOPORUČENÁ

Polopozdní až pozdní odrůda elitní (E) jakosti, rostliny vysoké, méně odnožující, zrno středně velké.

Přednosti:	Stabilní číslo poklesu, vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost.
Pěstitelská rizika:	Malá odolnost proti vymrzání.
Udržovatel:	Syngenta Hadmersleben GmbH, Německo
Zástupce v ČR:	B O R, s.r.o.

GORDIAN CPG

DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda chlebové (B) jakosti. Rostliny nízké, méně odnožující, zrno malé.

Přednosti:	Vysoký výnosový potenciál.
Pěstitelská rizika:	Nízký obsah dusíkatých látek, nízká objemová hmotnost.
Udržovatel:	Syngenta Participations AG, Švýcarsko
Zástupce v ČR:	B O R, s.r.o.

PENELOPE CPG

DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny středně vysoké, méně odnožující, zrno středně velké.

Udržovatel:	SELGEN, a.s.
Zástupce v ČR:	SELGEN, a.s.

SULTAN PO

DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno středně velké.

Udržovatel:	SELGEN, a.s.
Zástupce v ČR:	SELGEN, a.s.

VÝNOS ZRNA PŠENICE OZIMÉ DLE LOKALIT

Rok zkoušení	2016			2017			2018				2019				Průměr 2016 - 2019		
Lokalita	Postřelmov	Uhřetěves	Průměr	Uhřetěves	Zvíkov	Průměr	České Budějovice	Uhřetěves	Zvíkov	Průměr	Domanínek	Uhřetěves	Velké Hostěradky	Zvíkov		Průměr	
Předplodina	jetel luční	vikev setá		jetel luční	svazanka, hrách, ovččí hnůj		jetel luční	peluška	jetel luční		svazanka hrách, hnůj	hrách	jetel luční	jetelovára			hrách
Výsevek (MKS)	4,5	4,0		5,0	5,5		5,0	5,0	5,0		5,0	4,5	5,0	5,5			
Datum setí	30.9.	12.10.		18.10.	18.10.		1.10.	16.10.	2.10.		3.10.	10.10.	23.10.	10.10.			
Datum sklizně	26.7.	4.8.		1.8.	3.8.		20.7.	18.7.	25.7.		12.8.	26.7.	19.7.	25.7.			
Výnos zrna (t.ha ⁻¹)	Gordian	4,31	8,54	6,43	10,22	4,38	7,30	2,75	4,45	5,04	4,08	7,13	7,55	8,83	5,86	7,34	6,28
	Sultan	4,81	8,16	6,49	9,38	4,46	6,92	3,83	5,57	4,39	4,60	5,68	7,59	8,13	6,13	6,88	6,19
	Penelope	4,17	8,72	6,45	9,60	3,73	6,67	2,44	4,72	5,03	4,06	7,34	7,88	8,99	5,34	7,39	6,18
	Bernstein	5,13	7,34	6,24	9,36	3,69	6,53	2,85	5,19	5,44	4,49	6,32	7,62	8,95	5,48	7,09	6,12
	Annie	4,95	7,46	6,21	9,00	3,66	6,33	3,56	5,53	4,70	4,60	6,55	7,68	8,32	5,51	7,02	6,08
	Balitus	4,13	7,09	5,61	9,75	3,14	6,45	2,75	4,66	4,60	4,00	6,35	7,91	8,98	5,98	7,31	5,94
	MD 0.05	0,65	0,52	1,70	0,27	0,30	1,03	0,34	0,33	0,49	0,83	0,47	0,24	0,57	0,36	0,59	0,40
Výnos zrna (%)	Gordian	94	108	103	107	114	109	91	89	104	95	109	98	101	103	102	102
	Sultan	105	103	104	98	116	103	126	111	90	107	87	99	93	107	96	101
	Penelope	91	111	103	101	97	100	81	94	103	94	112	102	103	93	103	101
	Bernstein	112	93	100	98	96	97	94	103	112	104	96	99	103	96	99	100
	Annie	108	95	100	94	95	95	117	110	97	107	100	100	96	96	98	99
	Balitus	90	90	90	102	82	96	91	93	95	93	97	103	103	105	102	97
	Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)	4,58	7,89	6,23	9,55	3,84	6,70	3,03	5,02	4,87	4,31	6,56	7,71	8,70	5,72	7,17	6,13
MD 0.05 v %	14	7	27	3	8	15	11	7	10	19	7	3	7	6	8	7	

VÝZNAMNÉ HOSPODÁŘSKÉ VLASTNOSTI ODRŮD PŠENICE OZIMÉ

Kategorie doporučení		Doporučená					Ostatní
Pekařská jakost		B	A	A	E	E	A
	Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)	Gordian	Sultan	Penelope	Bernstein	Annie	Balitus
Výnos zrna (%)	6,13	102	101	101	100	99	97
Agronomická data	Metání - rozdíl od odrůdy Sultan ve dnech	3	147	2	2	-1	-2
	Zralost - rozdíl od odrůdy Sultan ve dnech	1	200	1	1	0	-1
	Délka rostlin (cm)	71	87	84	94	82	75
	Počet produktivních stébel na m ²	369	391	372	372	368	366
	Odolnost proti vymrzání - testy (%)	79	69	81	64	84	79
Odolnost proti chorobám (9-1)	Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)	7	6	7	7	6	5
Kvalita zrna	Sedimentační test Zeleny (ml)	25	31	36	38	36	31
	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	10,5	11,4	11,1	11,7	11,8	11,1
	Číslo poklesu (s)	344	282	296	334	308	322
	Objemová hmotnost (kg.hl ⁻¹)	75,1	76,3	76,1	79,0	79,1	75,0
	Obsah mokrého lepku (%)	20	22	21	23	24	22
	Hmotnost 1000 zrn (g)	37	41	43	44	45	41
Morfologická charakteristika	Vzdálenost praporcového listu a klasu (mm)	86	143	134	130	128	104
	Délka praporcového listu (mm)	141	176	147	145	164	143
	Šířka praporcového listu (mm)	18	14	16	14	15	14
	Délka klasu (mm)	88	88	84	93	82	79
	Počet zrn v klasu - laboratoř	54	42	48	46	41	43
Rok registrace		2014	2008	2016	2015	2014	2015

JEČMEN JARNÍ

Ječmen jarní v režimu ekologického zemědělství se zkouší od roku 2015. Od samého začátku byly v pokusech odrůdy Azit a Solist. Tyto odrůdy byly po sklizni 2017 zařazeny do kategorie „Předběžně doporučené“. Průběh počasí v roce 2018 ječmenům nepřál, a protože nebyl k dispozici potřebný počet dat, nebylo možné v roce 2018 provést doporučení.

V roce 2019 se kromě zmíněných odrůd Azit a Solist zkoušela odrůda Kampa, která splnila podmínky pro zařazení do kategorie „Předběžně doporučené“ a dále odrůdy Ovation, Pilote, Spitfire, Bente a Laureatte, které jsou ve zkouškách jeden nebo dva roky.

Výskyt chorob je ovlivněn genetickou odolností jednotlivých odrůd k danému patogenu, ale velký vliv mají půdně klimatické podmínky konkrétní lokality, hustota porostu a průběh počasí v jednotlivých letech zkoušení.

Padlí travní (padlí ječmene na listu) - větší infekční tlak byl pouze v roce 2019 a to zejména v Uhříněvsi. Napadení méně odolných odrůd bylo na této stanici téměř totální.

U ostatních chorob nebyl k dispozici pro vyhodnocení odrůdové odolnosti dostatečný počet dat.

Výnos zrna bývá tradičně nejvyšší v Uhříněvsi, kde jsou kvalitní půdy. I když je ale na některých pracovištích dosažen nižší výnos než v konvenčním pěstování, přesto bývá zrna velká a podíl předního zrna (přepad nad sítem 2,5 mm) vysoký. Výjimkou byla v roce 2019 Uhříněves, kde výnos zrna byl dobrý, ale vlivem sucha zrna zaschlo a podíl předního zrna se pohyboval v rozmezí 56 – 82 % a hmotnost tisíce zrn byla 40 g a nižší. Obsah dusíkatých látek na této lokalitě byl v posledních dvou letech vysoký (rok 2018: 14 – 15 %, rok 2019: 12 – 14 %).

AZIT CPG

DOPORUČENÁ

Nesladovnická polopozdní odrůda, rostliny středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno středně velké, podíl předního zrna vysoký. Odrůda středně až méně odolná proti napadení padlím ječmene na listu.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá

Udržovatel: Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o

SOLIST CPG

DOPORUČENÁ

Nesladovnická středně raná odrůda, rostliny středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno středně velké až malé, podíl předního zrna vysoký.

Přednosti: Odolnost proti napadení padlím ječmene na listu

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá

Udržovatel: Saatwucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko

Zástupce v ČR: SELGEN, a.s.

KAMPA CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Sladovnická středně raná až raná odrůda. Je doporučena Výzkumným ústavem pivovarským a sladařským pro výrobu piva s CHZO „České pivo“. Vzhledem k menšímu zájmu sladoven byla odrůda v konvenčním SDO přearžena do kategorie nesladovnických odrůd a stejně tak je posuzovaná i v režimu EZ.

Rostliny středně vysoké až nízké, středně odolné proti poléhání. Zrno středně velké, podíl předního zrna středně vysoký až vysoký. Odrůda středně odolná proti napadení padlím ječmene na listu.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá

Udržovatel: Limagrain Europe, Francie

Zástupce v ČR: Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o

CPG - udělena odrůdová práva Společností (nařízení Rady (ES) 2100/94)

VÝNOS ZRNA JEČMENE JARNÍHO 2016 – 2019

* menší počet dat

VÝNOS ZRNA JEČMENE JARNÍHO DLE LOKALIT

Rok zkoušení	2016					2017				2018	2019				Průměr 2016 - 2019	
Lokalita	České Budějovice	Postřelmov	Uhřetěves	Zvukov	Průměr	České Budějovice	Ruzyně	Uhřetěves	Průměr	Uhřetěves	Domanínek	Uhřetěves	Zvukov	Průměr		
Předplodina	bob, pohanka	jetel, luční	hrách	kukuřice, sláď	Průměr	bob, pohanka	vikev, hořčice	jetel, luční	Průměr	jetel, luční	hrách	jetel, luční	peluška	Průměr		
Výsevok (MKS)	4,5					4,5				4,5	4,5	4,5	5,0			
Datum setí	5.4.	4.4.	30.3.	5.4.		29.3.	17.3.	17.3.		5.4.	10.4.	14.3.	3.4.			
Datum sklizně	2.8.	9.8.	4.8.	8.8.		1.8.	6.8.	10.8.		25.7.	12.8.	24.7.	5.8.			
Výnos zrna (t·ha ⁻¹)	-	-	-	-		-	2,38	6,17		7,95	5,50	4,97	3,68		6,36	6,35
Kampa	-	-	-	-	-	2,38	6,17	7,95	5,50	4,97	3,68	6,36	6,35	5,46		
Solist	3,03	4,59	6,90	4,15	4,67	2,79	5,80	7,96	5,52	4,79	3,32	6,54	6,18	5,35		
Azit	2,93	4,98	7,74	3,77	4,86	2,70	6,06	8,17	5,64	4,32	3,04	6,04	5,69	4,92		
MD 0.05	0,21	0,40	0,46	0,33	0,86	0,31	0,44	0,66	0,45	0,27	0,26	0,50	0,52	0,33		
Výnos zrna (%)	-	-	-	-	-	91	103	99	99	106	110	101	105	104		
Kampa	-	-	-	-	-	91	103	99	99	106	110	101	105	104		
Solist	102	96	94	105	98	106	97	99	99	102	99	104	102	102		
Azit	98	104	106	95	102	103	101	102	102	92	91	96	94	94		
Průměr všech odrůd (t·ha ⁻¹)	2,98	4,79	7,32	3,96	4,76	2,62	6,01	8,03	5,55	4,69	3,35	6,31	6,07	5,24		
MD 0.05 v %	7	8	6	8	18	12	7	8	8	6	8	8	9	6		

VÝZNAMNÉ HOSPODÁŘSKÉ VLASTNOSTI ODRŮD JEČMENE JARNÍHO

Kategorie doporučení		Doporučená		Předběžně doporučená
	Průměr všech odrůd (t·ha ⁻¹)	Azit	Solist	Kampa *
Výnos zrna (%)	5,12	98	99	102
Agronomická data	Metání - rozdíl od odrůdy Azit ve dnech	65	-2	-3
	Zralost - rozdíl od odrůdy Azit ve dnech	119	0	-1
	Počet produktivních stébel (ks/m ²)	478	499	485
	Délka rostlin (cm)	63	63	60
	Odolnost proti poléhání (9-1)	7	6	6
Odolnost proti chorobám (9-1)	Padlí ječmene (Padlí travní na listu)	6	8	6
Kvalita zrna	Hmotnost tisíce zrn (g)	46	44	45
	Podíl předního zrna (%)	94	93	90
	Objemová hmotnost (kg/hl)	63,3	64,1	64,2
Technologická hodnota zrna:	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	11,7	11,6	11,5
	Obsah škrobu v zrně (%)	62,2	62,3	62,7
Morfologická charakteristika	Délka praporcového listu (mm)	118	104	104
	Šířka praporcového listu (mm)	8	7	7
	Délka klasu (mm)	74	77	80
	Počet zrn v klasu - laboratoř (ks)	22	23	24
Rok registrace		2008	2015	2015

* menší počet dat

Bodové hodnocení: 9 = nepoléhavá, odolná proti napadení; 1 = zcela poléhavá, náchylná k napadení.

PŠENICE JARNÍ

Do pokusů s jarní pšenicí vstoupilo v období 2015-2019 celkem dvanáct odrůd. Zkoušení bylo ukončeno u odrůd SW Kadrijl, Dafne, KWS Scirocco, Anabel, Libertina – (1 rok zkoušení), Lotte (3 roky zkoušení), Astrid (4 roky zkoušení). Od sklizňového roku 2019 nově vstoupily do zkoušek odrůdy Pexeso, Registana a Kabot. Čtyřleté výsledky zkoušení, které jsou podmínkou pro doporučení, jsou k dispozici u odrůd Izzy a Quintus. Tříleté výsledky zkoušení, podmínka pro předběžné doporučení, jsou k dispozici pro odrůdy Kabot a Registana.

Odrůdové rozdíly se projevily v napadení **rzi pšeničnou** (hnědou rzivostí pšenice), jejíž středně vysoký tlak byl zaznamenán v letech 2016, 2018 a 2019. Jako odolná je hodnocena odrůda Kabot. Napadení **padlím travním** (padlím pšenice) bylo v roce 2019 středně vysoké, v ostatních ročních nízke. Odrůdové rozdíly se neprojevily. Výskyt **listových skvrnitostí** byl středně vysoký až vysoký, významné odrůdové rozdíly však nebyly zaznamenány. Epidemie **rzi plevové** (žluté rzivosti pšenice) na území ČR vyvrcholila v roce 2015. V dalších letech byly její výskyty v pokusech jen ojedinělé.

Pravidelně ve všech sledovaných ročnicích byly porosty poškozeny **kohoutky**. Nejvyšší výskyty a poškození byly ve sklizňovém roce 2018.

K **polehnutí** došlo pouze v roce 2017 v Uhříněvsi, kde se potvrdila střední až menší odolnost proti poléhání odrůdy Izzy.

Uváděné zařazení zkoušených odrůd do kategorií pekařské jakosti vychází z testování v konvenčních podmínkách v rámci řízení o registraci odrůdy. Ze sklizňových vzorků z pokusů v režimu ekologického zemědělství byly provedeny základní technologické rozborů. Mírně vyšší úroveň obsahu dusíkatých látek v sušině a obsahu mokrého lepku měly odrůdy Quintus a Registana. Úroveň **Zeleného sedimentačního testu** byla vyšší opět u odrůd Quintus a Registana. Nízkou úroveň objemové hmotnosti a čísla poklesu měly odrůdy pšenice jarní ve sklizňovém roce 2016 a 2019. Potvrdila se nižší hodnota čísla poklesu odrůdy Quintus.

IZZY CPG

DOPORUČENÁ

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, zrno středně velké.

Pěstitelská rizika:	Výrazná nemá
Udržovatel:	SELGEN, a.s.
Zástupce v ČR:	SELGEN, a.s.

KABOT CPG

PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Polopozdní odrůda chlebové (B) jakosti, rostliny středně vysoké, zrno velmi velké.

Přednosti:	Odolnost proti napadení rzi pšeničnou (hnědou rzivostí pšenice)
Pěstitelská rizika:	Výrazná nemá
Udržovatel:	Strube Research GmbH & Co. KG, Německo
Zástupce v ČR:	SAATEN - UNION CZ s.r.o.

QUINTUS CPG

DOPORUČENÁ

Polopozdní osinatá odrůda chlebové (B) jakosti, rostliny středně vysoké, středně odnožující, zrno velké.

Pěstitelská rizika:	Nižší hodnota čísla poklesu
Udržovatel:	Wiersum Plantbreeding B.V., Nizozemsko
Zástupce v ČR:	B O R, s.r.o.

REGISTANA CPG

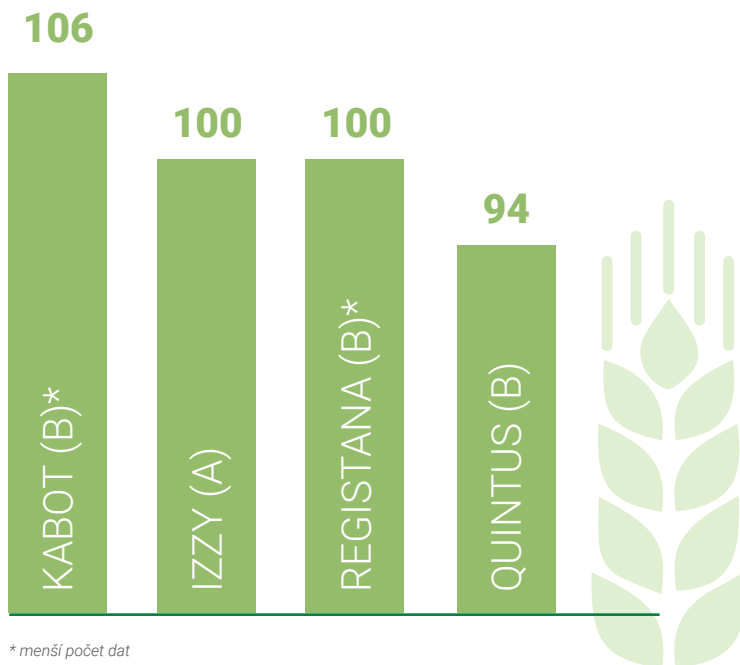
PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Středně raná odrůda chlebové (B) jakosti, rostliny středně vysoké až vysoké, zrno velké až velmi velké.

Pěstitelská rizika:	Výrazná nemá
Udržovatel:	SELGEN, a.s.
Zástupce v ČR:	SELGEN, a.s.

CPG - udělena odrůdová práva Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)

VÝNOS ZRNA PŠENICE JARNÍ 2016 – 2019

* menší počet dat

VÝNOS ZRNA PŠENICE JARNÍ DLE LOKALIT

Rok zkoušení		2016					2017					2018	2019			Průměr 2016 - 2019
Lokalita	Předplodina	České Budějovice	Postřelmov	Uhřetěves	Zvíkov	Průměr	České Budějovice	Ruzyně	Uhřetěves	Zvíkov	Průměr	Uhřetěves	Domanínek	Uhřetěves	Průměr	
		bob, pohanka	jetel, luční	hrách	kukuřice, sláží		bob, pohanka	vikev, hořčice	jetel, luční	svazanka hrách, hnůj		jetel, luční	hrách	jetel, luční		
Výsevek (MKS)	5,0					5,0					5,0	5,0				
Datum setí	5.4.	4.4.	30.3.	5.4.		29.3.	17.3.	17.3.	30.3.		5.4.	10.4.	14.3.			
Datum sklizně	8.8.	9.8.	17.8.	15.8.		1.8.	6.8.	10.8.	3.8.		24.7.	12.8.	5.8.			
Výnos zrna (t.ha ⁻¹)		-	-	-	-	-	3,78	6,51	9,34	4,81	6,11	4,99	4,64	5,74	5,19	
Kabot		-	-	-	-	-	3,78	6,51	9,34	4,81	6,11	4,99	4,64	5,74	5,19	
Izzy		3,67	6,00	5,00	5,20	4,97	3,88	5,69	8,19	4,25	5,50	5,12	4,13	6,22	5,18	
Registana		-	-	-	-	-	3,72	6,19	8,65	4,52	5,77	4,60	3,78	6,10	4,94	
Quintus		3,96	5,63	3,70	4,43	4,43	3,12	6,35	8,79	4,60	5,72	4,84	3,11	5,27	4,19	
MD 0.05		0,32	0,41	0,31	0,30	1,07	0,26	0,51	0,32	0,34	0,48	0,22	0,28	0,25	1,25	
Výnos zrna (%)		-	-	-	-	-	104	105	107	106	106	102	119	98	106	
Kabot		-	-	-	-	-	104	105	107	106	106	102	119	98	106	
Izzy		96	103	115	108	106	107	92	94	94	95	105	105	107	106	
Registana		-	-	-	-	-	103	100	99	99	100	94	97	105	101	
Quintus		104	97	85	92	94	86	103	101	101	99	99	79	90	86	
Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)		3,82	5,82	4,35	4,82	4,70	3,63	6,19	8,74	4,55	5,77	4,89	3,92	5,83	4,87	
MD 0.05 v %		9	7	7	6	23	7	8	4	7	8	4	7	4	26	

VÝZNAMNÉ HOSPODÁŘSKÉ VLASTNOSTI ODRŮD PŠENICE JARNÍ

Kategorie doporučení		Doporučená		Předběžně doporučená	
Pekařská jakost		A	B	B	B
Průměr všech odrůd (t.ha ⁻¹)		Izzy	Quintus	Registana *	Kabot *
Výnos zrna (%)		100	94	100	106
Agronomická data	Metání - rozdíl od odrůdy Izzy ve dnech	67	4	1	3
	Zralost - rozdíl od odrůdy Izzy ve dnech	115	4	3	2
	Délka rostlin (cm)	81	73	77	71
	Počet produktivních stébel na m ²	386	371	364	367
Odolnost proti chorobám (9-1)	Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)	7	6,5	6,5	8
	Komplex listových skvrnitostí pšenice	7	8	7	8
Kvalita zrna	Sedimentační test Zeleny (ml)	39	45	46	38
	Obsah dusíkatých látek v sušině (%)	12,2	12,6	12,6	12,2
	Číslo poklesu (s)	300	244	290	335
	Objemová hmotnost (kg.hl ⁻¹)	76,4	76,1	77,5	76,4
	Obsah mokrého lepku (%)	24	25	24	25
	Hmotnost 1000 zrn (g)	39	40	42	44
Morfologická charakteristika	Vzdálenost praporcového listu a klasu (mm)	141	103	125	90
	Délka praporcového listu (mm)	146	190	186	174
	Šířka praporcového listu (mm)	14	12	14	14
	Délka klasu (mm)	88	83	89	83
	Počet zrn v klasu - laboratoř	44	41	47	42
Rok registrace		2011	2014	2016	2017

* menší počet dat,

Pekařská jakost: E - elitní, A - kvalitní, B - chlebová, C - nevhodná pro pekařské využití

Bodové hodnocení: 9 = nepoléhavá, odolná proti napadení; 1 = zcela poléhavá, náchylná k napadení.

METODIKA ZALOŽENÍ A VEDENÍ POKUSŮ

Hodnocení odrůd vychází z výsledků pokusů prováděných v letech 2016 - 2019 podle plodinových metodik ÚKZÚZ, do kterých byly doplněny znaky pro hodnocení odrůd v ekologickém režimu pěstování. Odrůdy byly vysety na parcelách se sklizňovou plochou 10 m² ve 4 opakováních se znáhodněným pořadím odrůd (úplně znáhodněné bloky) na pozemcích certifikovaných pro ekologické zemědělství. Ošetřování během vegetace odpovídalo zásadám ekologického pěstování tj. bez použití průmyslových hnojiv a pesticidů. Ochrana proti plevelům byla prováděna pouze mechanicky - vláčením prutovými branami - dle konkrétních podmínek zkušební lokality. Dosažené výnosy byly statisticky vyhodnoceny. Pokusy, u kterých byl zjištěn neúměrně vysoký vliv náhodných, nesledovaných faktorů (neúplnost porostu, poškození zvěří apod.), nebyly zahrnuty do celkového hodnocení. Ze sklizně byly odebrány vzorky a byly provedeny kvalitativní rozborů zrna.

CHARAKTERISTIKA ZKUŠEBNÍCH LOKALIT

Síť zkušebních stanic pro odrůdové pokusy v podmínkách ekologického zemědělství se dosud nestabilizovala. Od zkoušení na některých lokalitách muselo být kvůli vysoké heterogenitě pozemků či problémům se zakládáním a vedením pokusů upuštěno. Tyto ztráty se však daří kompenzovat díky zvýšenému zájmu o zkoušení ze strany profesionálních zkušebních stanic, které rozšířily zkoušení v konvenčních podmínkách o ekologický segment. Samozřejmostí je splnění všech podmínek spojených s ekologickým způsobem pěstování.

Výnosovou úroveň pokusů nejvíce ovlivnily půdně-klimatické podmínky lokality, předplodina a termín setí. Nejvyšších výnosů dosahovaly pokusy v Uhříněvsi, kde je kvalitní, úrodná půda a dlouhodobě zavedený osevní postup s vyšším podílem zlepšujících plodin. Na druhé straně je lokalita České Budějovice, kde je limitujícím faktorem extenzivní písčitohlinitá půda.

Infekční tlak houbových chorob je v porostech v režimu ekologického pěstování obecně nižší než v konvenčně vedených porostech, což se potvrdilo i v odrůdových pokusech. Menší hustota porostu vytváří mikroklima nepříznivé pro šíření patogenů.

Lokalita	Zkušební oblast	Nadmořská výška (m)	Dlouhodobá průměrná teplota (°C)	Dlouhodobý průměrný úhrn srážek (mm)	Půdní typ a druh
České Budějovice	obilnářská	388	8,5	627	Pseudoglej typický - písčitohlinitá (střední)
Domaníněk	bramborářská	572	6,5	651	Podzol kambizemní - hlinitá půda (střední)
Kujavy	obilnářská	370	8,2	604	Luvizem typická - hlinitá (střední)
Ruzyně	řepařská	345	7,9	472	Černozem typická - hlinitá (střední)
Uhříněves	řepařská	295	8,3	575	Hnědozem typická - jílovitohlinitá (těžká)
Postřelmov	řepařská	300	7,5	650	Hnědozem luvizemní - hlinitá (střední)
Velké Hostěrádky	řepařská	215	8,9	559	Hnědozem luvizemní - písčitohlinitá (střední)
Zvívov	obilnářská	490	7,2	634	Hnědozem luvizemní - hlinitá (střední)

PUBLIKACE BYLA PROJEDNÁNA A SCHVÁLENA ODBORNOU KOMISÍ PRO DOPORUČENÍ ODRŮD

Členové Komise pro Seznam doporučených odrůd pšenice a ječmene v režimu ekologického zemědělství:

Prof. Ing. Ivana Capouchová, CSc., Ing. Vladimíra Horáková
Ing. František Chlad, Ing. Dagmar Janovská, Ph.D.
Doc. Ing. Petr Konvalina, Ph.D., Mgr. Pavlína Samsonová
Ing. Zdeněk Stehno, CSc., Ing. Petr Trávníček

Národní odrůdový úřad děkuje za odbornou a technickou spolupráci při tvorbě této publikace PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců